

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
Педагогіки і психології
Олефіренко Т.О. _____

« _____ » « _____ » 2020р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ»**

освітнього рівня	магістр
галузь знань	01 «Педагогічна освіта»
спеціальності	012 Дошкільна освіта

Київ
2020 рік

Робоча програма з предмету «**Психологія особистості**» для студентів за освітнім рівнем підготовки «Магістр» галузі знань 01 «Педагогічна освіта», спеціальності 012«Дошкільна освіта», 2020. – 30 с.

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «27» квітня 2017 року, протокол №10.

Розробник програми: Семенча Л.Г., кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості «27» серпня 2020 р., протокол №1

Завідувач кафедри _____ Цветкова Г.Г.
(підпис)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета вивчення дисципліни «Психологія особистості» – розкрити психологічні особливості становлення, розвитку та саморозвитку особистості; узагальнити знання студентів про основні поняття та категорії психології особистості в традиційних та новітніх теоріях зарубіжної, радянської та вітчизняної психології; систематизувати знання студентів про окремі психічні якості в інтегральне поняття особистості; забезпечити на цій основі розширення соціально-психологічної й аутопсихологічної компетентностей у сфері психології особистості.

Завдання курсу:

- ознайомлення з основними психологічними підходами і концепціями щодо поняття та структури особистості;
- розкриття умов становлення, функціонування і розвитку особистості;
- аналіз можливостей застосування набутих знань у подальшій професійній діяльності;
- ознайомлення з методиками діагностики індивідуально-психологічних особливостей особистості та процедурами особистісного самопізнання й саморозвитку.

У результаті вивчення курсу студент повинен **знати**:

- теоретико-методологічні засади та принципи, завдання, проблеми та методи психології особистості;
- понятійно-категоріальний апарат психології особистості, її специфіку та закономірності функціонування у сфері суспільних відносин і поведінки;
- основні наукові підходи психології особистості (психоаналіз, біхевіоризм, когнітивна психологія, гештальтпсихологія, гуманістична психологія тощо);
- психологічну структуру особистості та психологічні чинники, які зумовлюють особливості поведінки й діяльності особистості.

У результаті засвоєння дисципліни студенти оволодівають **уміннями**:

- інтегрувати набуті знання з метою кращого розуміння індивідуально-психологічних особливостей особистості;
- застосовувати набуті знання для пояснення і прогнозування поведінкових проявів особистості;
- розробляти психологічний портрет особистості;
- діагностувати психологічні якості й особливості особистості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають такі компетентності:

Загальні компетентності.

Інструментальні компетентності:

- здатність аналітично мислити;
- уміння використовувати знання методологічних та теоретичних проблем психології в дослідженні та поясненні психічних явищ;
- здатність ефективно взаємодіяти з індивідом, соціальною групою;
- розуміти сутність та закономірності психічних явищ, природу та психологічну структуру особистості, теорії особистості у світовій та вітчизняній психології, умови її розвитку та формування.

Міжособистісні компетентності:

- здатність здійснювати комунікаційну діяльність;
- володіння навичками усного і письмового спілкування державною мовою;
- уміння використовувати невербальні засоби комунікації;
- здатність дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних стосунках;
- розуміти і дотримуватися етичних цінностей, у т.ч. у професійній діяльності.

Системні компетентності:

- здатність працювати самостійно і автономно;
- здатність діяти з позицій соціальної відповідальності, займати активну громадянську позицію;

- знання і уміння створювати власний імідж та вдосконалювати його складові: зовнішній вигляд, манери;
- уміння добирати і використовувати методи соціально-психологічного впливу у професійній сфері діяльності;
- здатність виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості освіти;
- знання й уміння забезпечувати якісне виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлення норм, нормативів, технічних умов тощо;
- уміння формулювати і висловлювати думки та своє ставлення до подій, ситуацій виробничого характеру, уміння слухати та сприймати думки інших;
- розуміння й усвідомлення меж своїх знань, уміння набувати і засвоювати нові знання;
- здатність формувати нові ідеї (креативність);
- здатність до впровадження дослідницької та/або інноваційної діяльності;
- здатність адаптуватися до нових умов у професійній діяльності;
- уміння розвивати особисту стресовитривалість, саморегуляцію, уникати систематичного перевантаження організму, підтримувати власне психоемоційне здоров'я;
- здатність нести соціальну відповідальність за професійну діяльність.

Фахові компетентності

- здатність аналізувати теоретичні підходи до вивчення поняття особистості;
- виявляти закономірності становлення й розвитку особистості;
- здатність аналізувати та оцінювати компоненти структури особистості;
- аналізувати та оцінювати місце й роль процесів самопізнання в психічному розвитку особистості;
- виявляти внутрішні та зовнішні психічні ресурси особистості.

Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження дисципліни	3	Методи навчання і форми контролю
Галузь знань(шифр, назва) 01 Освіта	Кількість кредитів ЄКТС – 4		Методи навчання: словесні – лекція, пояснення, бесіда; практичні – виконання практичних завдань, самостійне вивчення теоретичного матеріалу, конспектування джерел та їх аналіз, вирішення педагогічних ситуацій. Методи дистанційного навчання: ➤ телебачення, ➤ аудио/відеотрансляції, ➤ інтернет- конференції; ➤ самонавчання.
Спеціальність(код, назва) 012 Дошкільна освіта	Загальна кількість годин – 120		
Освітній рівень: магістр	Денна	Заочна	
	Лекції		
	16	10	
Статус дисципліни: вибіркова	Семінарські (практичні) Заняття		
	16	6	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: II	Лабораторні заняття:		
Семестр: III (денна); II - III (заочна)	Індивідуальна робота:		
	-	-	
Тижневе навантаження: 4 год /тиждень	Самостійна робота:		
	88	104	
Мова навчання - українська	1 /3	1/10	Форми поточного контролю – усне опитування, виконання завдань, перевірка самостійної роботи. Форми поточного контролю дистанційного навчання: чат-заняття; методи письмового контролю (тести); методи самоконтролю (самоаналіз). Модульний контроль – письмова модульна контрольна робота.
Передумови навчання: педагогіка, загальна, дитяча, педагогічна психологія, основи консультування, психодіагностика.	твірввідношення аудиторних годин і годин СРС:		
	Екзамен		
			Екзамен дистанційного навчання: (тестування на платформі Moodle).

Мета: є озброєння майбутніх викладачів знаннями про основні поняття та категорії психології особистості в традиційних та новітніх теоріях зарубіжної, радянської та вітчизняної психології; забезпечення професійної компетентності з проблем психології особистості.

Програма навчальної дисципліни: Загальна характеристика особистості. Теорії особистості. Основні підходи до вивчення особистості в сучасних умовах. Психологічна характеристика особистості. Актуальні проблеми психології особистості.

Бібліографія 1. Варій М.Й. Психологія особистості : навч. посіб. / М.Й.Варій. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 592 с. 2. Копець Л.В. Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.В.Копець. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с. 3. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навчальний посібник.-Київ.: Центр навчальної літератури, 2003.-240с. 4.Москалець В.П. Психологія особистості : навч. посіб. / В.П.Москалець – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 262 с. 5.Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології : навч. посіб. / В.В. Рибалка. – К. : ІПППО АПН України, 2006. – 530 с.

Методичне забезпечення: Курс лекцій; методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи – друкований та електронні варіанти; тести до практичних занять; електронна бібліотека.

Реєстрація на навчальну дисципліну (для дисциплін за вибором) -

Зауваження: Необхідні знання педагогіки, загальної, дитячої, педагогічної психології, основ консультування, психодіагностики.

Лектор: Семенча Людмила Григорівна, кандидат психологічних наук.

Факультет: педагогіки та психології

Адреса: м. Київ, вул. Тургенівська 8/14, телефон 8 (044) 486-40-06

http:// www.ipp.npu.edu.ua,

e-mail: ipp@npu.edu.ua

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц	семін	лаб	прак	с.р.		лекц	семін	лаб	прак	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Змістовий модуль1. Загальна характеристика особистості. Теорії особистості.												
Тема 1. Поняття про особистість в сучасній психології.	14	2	2	-	-	10	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Структура особистості.	14	2	2	-	-	10	17	2	-	-	-	15
Тема 3. Теорії особистості. Основні теорії особистості у зарубіжній психології. Загальна характеристика вітчизняних теорій особистості.	21	4	2	-	-	15	26	2	-	-	-	24
Змістовий модуль2. Психологічна характеристика особистості.												
Тема 4. Індивідуально-психологічні властивості особистості.	19	2	2	-	-	15	17	2	-	-	-	15
Тема5. Потребово-мотиваційна сфера особистості.	18	2	2	-	-	14	17	-	2	-	-	15
Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості.	18	2	2	-	-	14	19	2	2	-	-	15
Тема 7 .	16	2	4	-	-	10	12	-	2	-	-	10

Розвиток особистості.												
Усього годин	120	16	16	-	-	88	120	10	6	-	-	104

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ І ТЕМАМИ

МОДУЛЬ I. Загальна характеристика особистості. Теорії особистості.

Тема 1. *Поняття про особистість в сучасній психології.*

Історія становлення психології особистості. Об'єкт, предмет, завдання, методологічні засади та функції психології особистості. Психологія особистості в системі наук. Категоріальний апарат психології особистості. Мета і завдання психології особистості в системі знань про особистість.

Поняття: людина, індивід, індивідуальність, особистість в сучасній психології. Особистість як продукт суспільно-історичного та онтогенетичного розвитку. Особистість та психологічне здоров'я. Сучасні проблеми психології особистості.

Тема 2. *Структура особистості.*

Структурні концепції особистості. Структура особистості у роботах представників вітчизняної та зарубіжної психології: В.Джемса, В.Дільтея і Є.Шпрангера (описова психологія), О.Ф.Лазурського, А.Н.Леонтьєва, Г.С.Костюка, В.Франкла, В.М.Мясіщева, А.Г.Ковальова, В.С.Мерліна, К.К.Платонова, Л.І.Божович, С.Л.Рубінштейн, Д.М.Узнадзе, В.А.Ядова.

Тема 3. *Теорії особистості.*

Основні теорії особистості у зарубіжній психології.

Психоаналітична теорія особистості З. Фрейда (S. Freud). Основні періоди розвитку особистості за З. Фрейдом. Споріднені психодинамічні теорії: аналітична теорія К.Г. Юнга (C. Jung), індивідуальна психологія А. Адлера (A. Adler), теорія неврозів К. Горні (K. Horney), інтерперсональна теорія Г. Салівена (H.S. Sullivan), соціобіологічна теорія Е. Еріксона (E.H. Erikson). Феноменологічна теорія центрована на особистості К. Роджерса (K. Rogers) та споріднені А. Маслоу (A. Maslow), К. Голдстайна (K. Goldstein) та ін. Підходи до особистості зі сторони рис Г. Олпорта (G. Allport), К. Айзенка

(А. Eysenck). Теорія трансактного аналізу Е. Берна (E. Bern). Теорія поля К. Левіна (K. Levin). Когнітивно-поведінкові теорії особистості Скіннера (B. Skinner), Халла (C.L. Hull). Теорія особистих конструктів Дж. Келлі (G.A. Kelly). Соціально-когнітивна теорія А. Бандури (A. Bandura).

Загальна характеристика вітчизняних теорій особистості.

Концепція «людинознавства» Б.Г.Ананьєва. Психологія ставлень В.М.Мясищева. В.С.Мерлін. Культурно-історична теорія В.С.Виготського. Особистість у теорії діяльності О.М.Леонтьєва. Особистість у теорії С.Л.Рубінштейна. Особистість у теорії Б.С.Братуся Концепція особистості Г.С.Костюка. Українська персонологія на сучасному етапі.

МОДУЛЬ II. Психологічна характеристика особистості.

Тема 4. Індивідуально-психологічні властивості особистості.

Сутнісні характеристики темпераменту, здібностей та характеру. Основні властивості темпераменту. Соціальні та природні фактори розвитку здібностей особистості. Поняття про характер особистості. Структура характеру. Класифікація характеру. Темперамент, характер та здібності у феноменологічних особистісних вимірах. Генетичні основи розвитку та поведінки.

Тема 5. Потребово-мотиваційна сфера особистості.

Потреби особистості. Етапи формування й функції потреб. Класифікація й види потреб. Схема переходу потреби в мотив. Поняття про мотиви особистості. Персонологи про мотивацію (З. Фройд, А. Адлер, К. Юнг, Е. Фромм, К. Хорні) Класифікація мотивів. Мотиваційні утворення, мотиваційні механізми й мотиваційно-детерміновані типи особистості.

Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості.

Поняття про емоційну сферу особистості. Природа емоцій. Фізіолологічні механізми емоцій. Інтенсивність емоційного прояву: афекти, настрої, стреси. Базові емоції та почуття. Можливості розвитку емоційної сфери особистості. Емоційний інтелект та емоційна грамотність. Емоційна дисрегуляція. Характеристика емпатичної особистості.

Поняття про волю. Вольовий акт і його структура. Вольові якості і механізми їх формування. Самовиховання і його можливості. Воля і мотивація. Вольова регуляція особистості.

Тема 7. *Розвиток особистості.*

Формування особистості. Соціалізація особистості. Загальна характеристика процесу соціалізації. Ефекти соціалізації. Роль дитинства та соціальних чинників у становленні і розвитку особистості. Роль соціальних чинників у розвитку особистості. Основні теорії та напрямки розвитку особистості в дитинстві.

Самосвідомість як умова розвитку особистості. Механізми самосвідомості. Структура Я-концепції особистості та її етапи розвитку. Статеві-рольові стереотипи.

Самооцінка особистості. Самоефективність та самоактуалізація як компоненти поведінкової складової Я-концепції особистості. Самоефективність, її зв'язок з тривогою, депресією і здоров'ям.

Особистість у інформаційному полі.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика особистості. Теорії особистості.

Тема 1. *Поняття про особистість в сучасній психології.*

План

1. Предмет вивчення психології особистості як науки. Основні проблеми психології особистості.
2. Міждисциплінарні зв'язки психології особистості.
3. Методи дослідження особистості.
4. Становлення психології особистості як науки.
5. Поняття про організм, людину та індивіда.
6. Історичний екскурс у дослідженні особистості. Трагування особистості у психології.
7. Змістові ознаки, аспекти та форми вияву особистості.

Тема 2. *Структура особистості.*

План

1. Функції та структура особистості.
2. Поняття про структуру особистості у вітчизняній психології (Л.І.Божович, Л.С. Виготський, А.Г.Ковальов, Г.С. Костюк, О.Ф.Лазурський, В.С.Мерлін, В.М.Мясіщев, С. Л. Рубінштейн, К.К. Платонов, Д.М.Узнадзе, В.А.Ядов й ін.).
3. Структурний підхід до особистості О. М. Леонтьєва.
4. Структура особистості за А. В. Петровським.
5. Структура особистості у роботах представників зарубіжної психології: В.Джемс, В.Дільтей, Є.Шпрангер (описова психологія), В.Франкл.

Тема 3. *Теорії особистості.*

План

1. Погляди психоаналітиків на трагування особистості. Людина як енергетична система.
2. Структура особистості за З. Фрейдом, К. Юнгом, А. Адлером.

3. Роль раннього дитинства у формуванні базових структур особистості. Психосексуальні стадії розвитку.

4. Погляд на особистість біхевіористів (Дж. Уотсон, Е. Толмен, К. Халл, Б. Скінер, А. Бандура, Дж. Роттер).

5. Гуманістичний погляд на особистість (А. Маслоу).

6. Проблема буття людини у психології особистості (В. Франкл).

7. Диспозиційний напрям у трактуванні особистості (Г. Олпорт, Р. Кеттелл, Г. Айзенк).

8. Вітчизняні теорії особистості.

Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика особистості.

Тема 4. *Індивідуально-психологічні властивості особистості.*

План

1. Поняття про темперамент та його провідні риси.

2. Психологічні теорії темпераменту: гуморальна, конституційна, фізіологічна, регуляторна та багатofакторна.

3. Типологія типів темпераменту за Гіппократом-Галеном та Г. Айзенком.

4. Поняття про характер та його провідні риси. Теорії характеру.

5. Типи орієнтацій та акцентуацій характеру.

6. Трактування здібностей у психології. Теорії здібностей.

7. Різновиди здібностей: загальні та спеціальні.

Тема 5. *Потребово-мотиваційна сфера особистості.*

План

1. Трактування потреб у психології: визначення, функції, характеристика та різновиди.

Теорія потреб А. Маслоу.

2. Аналіз поняття «мотив»: визначення, функції, структура, характеристика та різновиди.

3. Поняття про мотивацію.

4. Мотиваційна сфера особистості й її основні утворення.

Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості.

План

1. Види і роль емоцій у житті людини. Емоційний досвід особистості.
2. Емпатія, характеристика емпатійної особистості.
3. Поняття про волю. Вольова регуляція поведінки. Розвиток волі в людини.
4. Саморегуляція і самоконтроль особистості.

Тема 7 . Розвиток особистості.

План

1. Психологічний зміст понять “розвиток”, “формування” та “становлення” особистості.
2. Передумови, умова та чинники психічного розвитку особистості.
3. Механізми та закономірності психічного розвитку особистості. Соціалізація: її форми та стадії.
4. Психологічна зрілість особистості. Самоактуалізація та самореалізація особистості.
5. Поняття про самосвідомість та її функції. Механізми, етапи розвитку самосвідомості.
6. Психологічне трактування Я-концепції. Складові Я-концепції, її функції та різновиди.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика особистості. Теорії особистості.

1. Скласти опорний конспект за темою: «Понятійно-категоріальний апарат психології особистості».

2. Опрацювати навчальну літературу за темою: «Особистість як продукт суспільно-історичного та онтогенетичного розвитку».

3. Підготувати доповідь за темою: «Складові психічного здоров'я особистості».

4. Розробити таблицю за темою: «Характеристика психологічних підходів до пізнання феномена особистості у психології».

5. Підготувати презентацію на тему: «Етапи розвитку особистості на прикладі різних психологічних концепцій».

6. Підготувати доповідь на тему: «Особливості становлення ідентичності особистості в сучасному суспільстві».

7. Скласти опорний конспект за темою: «Джерело активності особистості у різних психологічних теоріях особистості».

8. Написати твір-есе за темою: «Формування особистої картини світу».

9. Підготувати доповідь та презентацію на тему: «Захисні механізми особистості».

10. Опрацювати навчальну літературу за темою: Погляди психоаналітиків на трактування особистості. Людина як енергетична система.

11. Скласти опорний конспект за темою: Роль раннього дитинства у формуванні базових структур особистості. Психосексуальні стадії розвитку.

Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика особистості.

1. Написати твір-есе на тему: «Проблема особистісного вибору і сенс життя».

2. Розробити презентацію на тему: «Особливості формування особистості в процесі соціалізації».

3. Написати твір-есе за темою: «Вплив суспільства на соціальний статус і соціальні ролі особистості».
4. Скласти опорний конспект за темою: «Особливості формування показників психологічної зрілості особистості».
5. Підготувати доповідь на тему: «Форми прояву спрямованості особистості».
6. Скласти опорний конспект на тему: «Розвиток самосвідомості особистості в онтогенезі».
7. Підготувати презентацію на тему: «Ціннісні орієнтації у системі становлення особистості».
8. Опрацювати навчальну літературу за темою: «Проблеми самоактуалізації та самореалізації особистості в сучасних умовах інформаційного суспільства».
9. Скласти опорний конспект за темою «Психологічні особливості прояву акцентуацій характеру в підлітковому та юнацькому віці».
10. Підготувати презентацію на тему: «Психологічні теорії здібностей».
11. Підготувати інформаційне повідомлення на тему «Види і роль емоцій у житті людини. Емоційний досвід особистості».
12. Проаналізувати питання «Темперамент, характер та здібності у феноменологічних особистісних вимірах».
13. Підготувати інформаційне повідомлення на тему «Генетичні основи розвитку та поведінки».
14. Скласти опорний конспект за темою «Сутність стеничних емоцій. Їх вплив на організм».
15. Підготувати презентацію на тему «Роль кори і підкірки головного мозку у виникненні і моделюванні емоцій».
16. Підготувати інформаційне повідомлення на тему «Що таке настрій, пристрасть і афект? Їх вплив на організм людини».
17. Підготувати інформаційне повідомлення на тему «Що таке “хвилювання”, “тривога” і “страх”? Їх вплив на організм людини».

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Різниця між життєвим та науковим розумінням особистості.
2. Поняття про психологію особистості.
3. Особистість як особливе функціональне утворення.
4. Проблема структури особистості. Різні наукові підходи.
5. Проблема типології особистості. Різні наукові підходи.
6. Рушійні сили розвитку особистості. Різні наукові підходи.
7. Проблема періодизації розвитку особистості.
8. Проблеми виховання особистості у сучасних умовах.
9. Співвідношення понять «особистість», «індивід», «індивідуальність».
10. Особистість як продукт суспільно-історичного та онтогенетичного розвитку.
11. Органічні передумови та соціальні умови розвитку особистості.
12. Загальна характеристика класичного психоаналізу З.Фрейда.
13. Структура особистості у теорії З.Фрейда.
14. Періодизація психосексуального розвитку по З.Фрейду.
15. Типологія особистості по З.Фрейду.
16. Захисні механізми особистості за З.Фрейдом.
17. Поняття особистості, її розвитку та рушійних сил розвитку в теорії З.Фрейда.
18. Основні принципи та положення аналітичної психології К.Юнга.
19. Поняття про розвиток особистості та індивідуалізацію в теорії К.Юнга.
20. Основні уявлення К.Юнга: установки, психологічні функції та типи особистості.
21. Поняття архетипів в теорії К.Юнга.
22. Структура особистості за К.Юнгом.
23. Основні положення та принципи індивідуальної психології А.Адлера.

24. Поняття почуття й комплексу неповноцінності в теорії А.Адлера.
25. Поняття стилю життя та типології особистості за А.Адлером.
26. Мотивація особистості: прагнення до перевершення та соціальний інтерес за А.Адлером.
27. Вплив порядку народження дитини в сім'ї на розвиток особистості за А.Адлером.
28. Его-теорія особистості Е.Еріксона.
29. Періодизація розвитку особистості Е.Еріксона.
30. Основні принципи та положення гуманістичного психоаналізу Е.Фрома.
31. Механізми втечі від свободи та соціальні типи характеру за Е.Фромом.
32. Основні принципи та поняття соціокультурної теорії К.Хорні.
33. Типи особистості за К.Хорні.
34. Основні принципи та положення теорії рис особистості Г.Олпорта.
35. Поняття пропріуму та розвитку особистості за Г.Олпортом.
36. Риси особистості, їх властивості та класифікація за Г.Олпортом.
37. Основні принципи та положення структурної теорії особистості Р.Кеттела.
38. Основні положення та принципи теорії типів особистості Г.Айзенка.
39. Основні положення та принципи гуманістичної теорії особистості А.Маслоу.
40. Ієрархія потреб і теорії А.Маслоу.
41. Види мотивації та стилів життя за А.Маслоу.
42. Основні положення та принципи феноменологічної теорії особистості К.Роджерса.
43. Поняття Я-концепції та її розвитку в теорії К.Роджерса.
44. Переживання загрози та механізми захисту за К.Роджерсом.
45. Клієнт-центрована терапія К.Роджерса.
46. Основні риси, що визначають підходи до проблеми особистості у вітчизняній психології.

47. Визначення особистості у вітчизняній психології.
48. Основні принципи та поняття теорії особистості С.Л.Рубінштейна.
49. Поняття та розвиток особистості в теорії С.Л.Рубінштейна.
50. Структура особистості за С.Л.Рубінштейном.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

для студентів заочної форми навчання

Номер варіанта контрольної роботи студент вибирає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки (див. таблицю)

Остання цифра номера залікової книжки студента	Номер варіанта контрольної роботи
0;1	1
2;3	2
4;5	3
6;7	4
8;9	5

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Серед наведених особливостей поведінки людини, що характеризують її або як індивіда, або як особистість, зазначте такі, що характеризують її як особистість:

- 1) інтереси, здібності, старанність, збудливість, інтроверсія;
- 2) темперамент, потреби, сміливість, музичні здібності, інтелект;
- 3) наполегливість, відповідальність, інтернальність, переконання, спрямованість;
- 4) розум, чудова дикція, інтереси, здібності, низька адаптація до темряви;
- 5) чуйність, приємний голос, ідеали, принципи, висока сенсорна чутливість.

Обґрунтуйте свою думку.

2. Визначте місце психології особистості в системі психологічного знання. В чому полягає предмет дослідження психології особистості?

3. Проаналізуйте у чому полягає проблема періодизації психічного розвитку людини?

4. Розкрийте зміст понять «розвиток», «формування», «становлення», «соціалізація», чинники, умови й рушійні сили розвитку особистості.

5. Охарактеризуйте стадії психосоціального розвитку виокремлюються в класифікації Е. Еріксона?

Варіант 2

1. Серед наведених особливостей поведінки людини, що характеризують її або як індивіда, або як особистість, зазначте такі, що характеризують її як індивіда:

1) тип вищої нервової діяльності, органічні потреби, задатки, висока сенсорна чутливість;

2) емоційна збудливість, чудова дикція, чуйність, наполегливість;

3) низька адаптація до темряви, уважність, красива хода, правдивість;

4) інтереси, розум, сміливість, старанність;

5) чітка координація рухів, швидка реакція, працьовитість, пластичність.

Обґрунтуйте свою відповідь.

2. Дайте визначення і розкрийте зміст поняття «особистість». Охарактеризуйте співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність»

3. У, на Вашу думку, є чому специфіка соціальної ситуації розвитку дитини раннього віку?

4. Розкрийте основні положення вчення А. Адлера.

5. Який зміст вкладали Л. С. Виготський та Л. І. Божович в поняття «соціальна ситуація розвитку»?

Варіант 3

1. Зазначте, яке з наведених тверджень характеризує розуміння джерела активності особистості на основі концепції рис особистості:

1) основним джерелом активності особистості є нейрофізіологічний стан збудження, що виявляється в певних інстинктах;

2) основним джерелом активності особистості є культурні та соціальні впливи, які без участі свідомості формують у людини певні підсвідомі потяги, що допомагають їй пристосуватися до соціальних вимог;

3) основне джерело активності особистості — система свідомих мотивів і відносин, що сформувалися залежно від суспільних відносин та умов виховання;

4) основним джерелом активності особистості є стійкі нейропсихічні структури, які у разі появи певних стимулів дають імпульс відповідним вчинкам;

5) активність людини зумовлена низкою внутрішніх процесів (наприклад, потягів, інстинктів, потреб), які часто діють на рівні, нижчому за поріг свідомості. Обґрунтуйте свою думку.

2. Розкрийте поняття структури особистості. Наведіть вітчизняні підходи до визначення компонентів структури особистості (Рубінштейна С.Л., Платонова К.К., Ковальова О.Г.).

3. Назвіть, в яких сферах відбувається психічний розвиток особистості людини?

4. Розкрийте структуру особистості за К. Юнгом. Проаналізуйте зміст понять «Его», «комплекси», «колективне несвідоме», «архетипи». Наведіть приклади архетипів.

5. Що слід розуміти під саморозвитком? Охарактеризуйте джерела саморозвитку?

Варіант 4

1. Зазначте, яке з наведених тверджень характеризує розуміння джерела активності особистості з позиції гуманістичної психології:

1) основним джерелом активності особистості є нейрофізіологічний стан збудження, що виявляється в певних інстинктах;

2) активність особистості зумовлена особливостями взаємодії потреб, потенційних можливостей позитивного зростання, вдосконалення та оточення;

3) активність людини зумовлена позитивним підкріпленням її відповідних дій;

4) особистість активна за своєю природою (жити — бути активним) і поводить відповідно до суб'єктивної інтерпретації реальності;

5) єдина рушійна сила поведінки — тенденція актуалізації.
Обґрунтуйте свою думку.

2. Проаналізуйте, яким чином відбувається становлення особистості у групі (за А. В. Петровським)?

3. Розкрийте поняття структури особистості. Назвіть підходи до визначення компонентів структури особистості.

4. Назвіть основні чинники психічного розвитку людини. Проаналізуйте їх роль і місце в психічному розвитку дитини.

5. Розкрийте зміст понять «свідомість» й «самосвідомість». Проаналізуйте особливості розвитку самосвідомості в онтогенезі, назвіть його етапи.

Варіант 5

1. Серед наведених особливостей людини, що характеризують її або як індивіда, або як особистість, зазначте такі, що характеризують людину як особистість:

1) велика емоційна збудливість, сміливість, спрямованість на себе, сенситивність;

2) товарицькість, працьовитість, охайність, старанність;

3) наполегливість, повільна швидкість упізнавання, чітка координація обох рук, підозріливість;

4) мала моторна ригідність, упертість, інтернальність, невпевненість у собі;

5) екстраверсія, екстернальність, висока сенсорна чутливість, неухважність. Обґрунтуйте свою відповідь.

2. Проаналізуйте модель психічної структури особистості та стадії психосексуального розвитку за З. Фройдом.

3. Охарактеризуйте роль біологічного фактору в розвитку психіки дитини.

4. Розкрийте поняття «соціалізація». Проаналізуйте стадії, джерела, механізми соціалізації. Визначте, які фактори впливають на процес соціалізації особистості?

5. Охарактеризуйте стадії розвитку дитини згідно теорії Ж. Піаже?

ПІДСУМКОВИЙ СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Психологія особистості» проводиться у формі екзамену.

Підсумкова оцінка за опанування навчального курсу визначається як сума результатів поточного та підсумкового оцінювання (екзамену). За виконання завдань поточного контролю студент може набрати 0-60 балів, за виконання завдань підсумкового контролю (екзамену) - 0-40 балів, так що максимальний загальний бал оцінювання складає 100 балів.

Результати поточної успішності враховуються, якщо студент набрав 35 і більше балів, в іншому разі, він не допускається до складання екзамену і має пройти повторне вивчення курсу.

Шкала оцінювання знань студентів

Результати поточного контролю (60 балів)	Результати екзамену (40 балів)	Підсумкова оцінка за:	
		4-бальною національною шкалою	Шкалою ЄКТС
57-60	38-40	відмінно	A
54-56	35-37	добре	B
48-53	31-34	добре	C
42-47	27-30	задовільно	D
39-41	21-26	задовільно	E

22-38	10-20	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-21	0-9	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Екзамен з навчальної дисципліни «Психологія особистості» проводиться в системі Moodle. Форма проведення семестрового екзамену – тестування.

Література

Основна

1. Асмолов А.Г. Психология личности. - М., 2007. - 367с.
2. Бреусенко–Кузнецов А.А. Теории личности: зарубежный опыт теоретизации: Курс лекций. - К.: Миллениум, 2008. -442с.
3. Варій М.Й. Психологія особистості : навч. посіб. / М.Й.Варій. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.
4. Зейгарник Б.В. Теории личности в зарубежной психологии // Психология личности: норма и патология: Избр. психол. труды / Под ред. М.Р. Гинзбурга – М.: Изд-во Моск. Психолого-социального ин-та; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2006. – С. 310-395.
5. Копець Л.В. Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.В.Копець. – К. :Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.
6. Куликов Л.В. Психология личности в трудах отечественных психологов: Хрестоматия. 2-е изд. – СПб.: Питер, 2009. – 464 с.
7. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навчальний посібник.-Київ.: Центр навчальної літератури, 2003.-240с.
8. Мітіна С.В. Психологія особистості: навч.-метод. посіб. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 274 с.

9. Москалець В.П. Психологія особистості : навч. посіб. / В.П.Москалець – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 262 с.
10. Психология личности в трудах зарубежных психологов / Сост. и общ. ред. А.А.Реана. – СПб.: Питер, 2000. – 320 с.
11. Психологія особистості : словник - довідник / за ред. П.П. Горностаєва, Т.М. Титаренко. – К. : Рута, 2001. – 320 с.
12. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології : навч. посіб. / В.В. Рибалка. – К. : ІПППО АПН України, 2006. – 530 с.
13. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.
14. Холл С., Линдсей Г. Теории личности / Кэлвин С.Холл, Гарднер Линдсей; перев. И.Гриншпуна. – М. : Психотерапия, 2008. – 656 с.
15. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. – СПб.: Питер Ком, 1999. – 608с.

Допоміжна

1. Абульханова-Славская К. А. Развитие личности в процессе жизнедеятельности / К. А. Абульханова-Славская // Психология формирования и развития личности. – М. : Наука, 1981. – 363 с.
2. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания / Б. Г. Ананьев. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1968. – 339 с.
3. Анцыферова Л. И. О динамическом подходе к психологическому изучению личности / Л. И. Анцыферова // Психологический журнал. – 1981. – № 2. – С. 8-18.
4. Асмолов А.Г. Психология личности : учебник / А.Г.Асмолов. – М. : изд-во МГУ, 1990. – 367 с.
5. Батаршев А. В. Базовые психологические свойства и профессиональное самоопределение личности : практическое руководство по психологической диагностике / А. В. Батаршев. – СПб. : Речь, 2005. – 208 с.
6. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание / Роберт Бернс. – пер. с англ. – М. : Прогресс, 1986. – 420 с.

7. Бех І. Д. Категорія становлення в контексті розвитку “Образу-Я” особистості / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 1992. – № 3. – С. 9-21.
8. Большой психологический словарь / под ред. Б. Г. Мещерякова, В. П. Зинченко. – 3-е изд., доп. и перераб. – СПб. : ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2006. – 672 с. – (Большая университетская библиотека).
9. Бороздина Л. В. Что такое самооценка? / Л. В. Бороздина // Психологический журнал. – 1992. – Т. 13. – № 4. – С. 99-100.
10. Брушлинский А. В. Проблемы психологии субъекта / А. В. Брушлинский. – М. : ИП РАН, 1994. – 346 с.
11. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психологической диагностике / Л. Ф. Бурлачук. – 3-е изд. – СПб. : Питер, 2007. – 688 с. : ил. – (Серия «Мастера психологи»).
12. Выготский Л. С. Психология / Л. С. Выготский. – 5-е изд., испр. – М.: ЭКСМО-Пресс, 2002. – 1008 с.
13. Гуменюк О. Є. Психологія Я-концепції : навч. посіб. / О. Є. Гуменюк. – Тернопіль : Економічна думка, 2004. – 310 с.
14. Джеймс У. Беседы с учителями о психологии / Уильям Джеймс. – М. : Совершенство, 1998. – 160 с.
15. Капрара Дж. Психология личности / Джан Витторио Капрара, Дэниел Сервон. – СПб. : Питер, 2003. – 640 с.
16. Ковалев А. Г. Психические особенности человека / А. Г. Ковалев, В. Н. Мясищев. – Л.: ЛГУ, 1957. – 264 с.
17. Кон И. С. В поисках себя: Личность и её самосознание / И. С. Кон. – М. : Политиздат, 1984. – 335 с.
18. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – М. : Политиздат, 1975. – 304 с.
19. Лушин П. В. Личностные изменения как процесс: теория и практика / П. В. Лушин. – Одесса : Аспект, 2005. – 334 с.
20. Мейли Р. Структура личности / Ришар Мейли // Экспериментальная психология / редакторы-составители: Поль Фресс, Жан Пиаже / под ред. А. Н. Леонтьева. – Вып.15. – М. : Прогресс, 1975. – С. 196-283.

21. Миронова М. Р. Личностный рост и его критерии / М. Р. Миронова, С. Л. Братченко // Психологические проблемы самореализации личности / под ред. А. А. Крылова, Л. А. Коростылевой. – СПб. : СПбУ, 1997. – С. 44-49.

22. Мольц М. Я – это Я, или как стать счастливым / Максвелл Мольц. – пер. с англ. – предисловие В. П. Зинченко, Е. Б. Моргунова. – СПб. : Лениздат, 1992. – 192 с.

23. Моргун В. Ф. Концепція багатовимірного розвитку особистості та її застосування / В. Ф. Моргун // Філософська і соціологічна думка. – 1992. – № 2. – С. 27-40.

24. Налчаджян А. А. Социально-психологическая адаптация личности / А. А. Налчаджян. – Ереван, АН Армянской ССР, 1988. – 263 с.

25. Немов Р. С. Психология : учеб. для студентов высш. пед. учеб. заведений : в 3 кн. / Р. С. Немов. – М. : Просвещение; ВЛАДОС, 1995. – Кн. 2: Психология образования. – 496 с.

26. Непомнящая Н. И. Целостно-личностный подход к изучению человека / Н. И. Непомнящая // Вопросы психологии. – 2005. – № 1. – С. 116-125.

27. Оллпорт Г. В. Личность в психологии / Гордон Уиллард Оллпорт. – М.: КСП+; СПб.: ЮВЕНТА, 1998. – 345 с.

28. Орлов А. Б. Личность и сущность: внешнее и внутреннее Я человека / А. Б. Орлов // Вопросы психологии. – 1995. – № 2. – С. 5-12.

29. Пантилеев С. Р. Самоотношение как эмоционально-оценочная система / С. Р. Пантилеев. – М. : МГУ, 1991. – 144 с.

30. Перлз Ф. Опыты психологии самопознания (практикум по гештальттерапии) / Фредерик Перлз. – перевод с англ. Михаила Папуше Гиль-Эсте. – М., 1993. – 240 с.

31. Петровский А. В. Психология развивающейся личности / А. В. Петровский. – М., 1987. – 238 с.

32. Петровский В. А. Личность в психологии: парадигма субъективности / В. А. Петровский. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1996. – 512 с.

33. Платонов К. К. Структура и развитие личности / К. К. Платонов. – М.: Наука, 1986. – 255 с.
34. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. – К. : Вища шк., 1982. – 216 с.
35. Психологія особистості : словник-довідник / за ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К. : Рута, 2001. – 320 с.
36. Реан А. А. Психология изучения личности : учеб. пособие / А. А. Реан. – СПб. : Изд-во Михайлова В.А., 1999. – 288 с.
37. Рябикина З. И. Личность. Личностное развитие. Профессиональный рост / З. И. Рябикина. – Краснодар : Изд-во КубГУ, 1995. – 169 с.
38. Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. – Самара : БАХРАХ-М, 2000. – 656 с.
39. Семиченко В. А. Психологія особистості / В. А. Семиченко. – К. : Видавець Ешке О.М., 2001. – 427 с. Рос. мовою.
40. Слободчиков В. И. Основы психологической антропологии. Психология развития человека: Развитие субъективной реальности в онтогенезе: учеб. пособ. / В. И. Слободчиков, Е. И. Исаев. – М.: Школьная пресса, 2000. – 416 с.
41. Собчик Л. Н. Психология индивидуальности. Теория и практика психодиагностики / Л. Н. Собчик. – СПб. : Речь, 2005. – 624 с.
42. Столин В. В. Самосознание личности / В. В. Столин. – М. : Изд-во МГУ, 1983. – 284 с.
43. Татенко В. А. Психология в субъектном измерении / В. А. Татенко. – К. : Вид. центр “Просвіта”, 1996. – 404 с.
44. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т. М. Титаренко. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.
45. Цукерман Г. А. Психология саморазвития / Г. А. Цукерман, Б. М. Мастеров. – М. : Интерпракс, 1995. – 288 с.
46. Шевцова О. М. Психологічний супровід професійно-особистісного розвитку вчителя в умовах інноваційної діяльності : наук.-метод. посіб. / О. М. Шевцова. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 128 с.

47. Bandura A. Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change / Albert Bandura // Psychol.Rev., 1977, V.84 – P. 191-215.
48. Maslow A. H. Motivation and Personality / Abraham Maslow. – N.-Y., Harper and Brothers, 1954. – 411 p.
49. Rogers C. Inside the World of Soviet Professionals / Carl Rogers // Journal of Humanistic Psychology, 1987. – Vol. 27, № 3. – P. 277-284.
50. Rosenberg M. Society and the adolescent self-image / Morris Rosenberg. Princeton, NJ: Princeton University Press., 1965. – 326 p.

Електронні джерела

Сайти електронних бібліотек Internet:

<http://www.psyinst.ru>

<http://www.koob.ru>

<http://pidruchniki.com/>